

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

NORMATIVNA UREDITEV DVOJEZIČNEGA POSLOVANJA

Številka: 007-481/2018/6
Datum: 28. 8. 2018

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana
T: 01 478 1650, www.mju.gov.si, E: gp.mju@gov.si

VSEBINA

1.	UVOD.....	3
2.	PRAVNE PODLAGE ZA IZVAJANJE DVOJEZIČNEGA POSLOVANJA.....	4
3.	ZNANJE JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI KOT POSEBNI POGOJ ZA ZASEDBO DELOVNEGA MESTA.....	16
4.	ZAHTEVANA RAVEN ZNANJA JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI.....	18
5.	PREVERJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJA ZNANJA JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI.....	19
6.	DODATEK ZA DVOJEZIČNOST.....	20
6.1	Tretji odstavek 16. člena ZJU.....	22

1 UVOD

Italijanska in madžarska narodna skupnost v Republiki Sloveniji sodita v skupino tako imenovanih zgodovinskih narodnih skupnosti, katerim ustreza določen model manjšinske zaščite s strani države. Celovita pravna ureditev italijanske in madžarske narodne skupnosti je urejena z Ustavo Republike Slovenije¹ v 5., 11., 61., 62. in 64. členu. Njun položaj in način uresničevanja pravic so urejeni še v področnih zakonih, drugih predpisih, odlokih in statutih občin na narodnostno mešanih območjih, v drugih pravnih aktih, meddržavnih pogodbah ali sporazumih, ter v mednarodnih konvencijah, ki jih je ratificirala Republika Slovenija². Tudi Zakon o varstvu pred diskriminacijo³ določa varstvo pred diskriminacijo vsakega posameznika in posameznice ne glede na osebne okoliščine, med katere izrecno uvršča tudi jezik, na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.

Ministrstvo za javno upravo je pristojno za sistemsko urejanje oziroma zagotavljanje normativnih pogojev za ureditev poslovanja javnih uslužbencev v javnem sektorju na dvojezičnem območju. Ti normativni pogoji za enakopravno javno rabo italijanskega in madžarskega jezika na območjih občin, v katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, so zagotovljeni v :

1. Zakonu o javnih uslužbencih⁴, ki vsebuje določbo glede znanja jezika narodne skupnosti kot posebnega pogoja za zasedbo delovnega mesta (17. člen) in
2. Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju⁵, na podlagi katerega upravičenim javnim uslužbencem pripada dodatek za dvojezičnost (28. člen).

Zakon o javnih uslužbencih in Zakon o sistemu plač v javnem sektorju sledita določbam Ustave Republike Slovenije (11., 61. in 62. člen).

V okviru svojih pristojnosti Ministrstvo za javno upravo ves čas izvaja ustrezne aktivnosti na področju zagotavljanja dvojezičnega poslovanja na dvojezičnem območju.

Direktorat za javni sektor Ministrstva za javno upravo z vsebinskimi pojasnili seznanja organe državne uprave in druge subjekte javnega sektorja na pravilno in dosledno izvajanje predpisov glede zagotavljanja dvojezičnega poslovanja.

Služba za lokalno samoupravo Ministrstva za javno upravo nadalje izvaja strokovni nadzor nad poslovanjem občin oziroma skrbi za pravilno izvajanje dvojezičnosti na lokalni ravni, tudi z organiziranjem posvetov o izvajanju dvojezičnosti na lokalni ravni. Gre za eno od aktivnosti Ministrstva za javno upravo iz Načrta ukrepov Vlade Republike Slovenije za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti 2015 – 2018.

Zaradi varstva pravic narodnih skupnosti tudi posamezni področni zakoni (npr. s področja kulture, izobraževanja, zdravja, pravosodja, itd.) izrecno določajo poslovanje s strankami v jeziku narodnih skupnosti, navedeni zakoni pa sodijo v pristojnost posameznih resornih ministrstev.

---

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

² Načrt ukrepov Vlade Republike Slovenije za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti 2015-2018, str. 3, ki ga je sprejela vlada na 47. redni seji dne 23. 7. 2015.

³ Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg.

⁴ Uradni list RS, št. 63/07–UPB3, 65/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZavar-E, 74/09 Odl.US: U-I-136/07-13 in 40/12-ZUJF.

⁵ Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17.

2 PRAVNE PODLAGE ZA IZVAJANJE DVOJEZIČNEGA POSLOVANJA

Ustava Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustava) v 11. členu določa, da je na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina⁶. Iz te določbe izhaja, da se slovenščina kot uradni jezik uporablja na vsem teritoriju države Slovenije. Na območjih občin, v katerih živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, pa je poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. Dvoje uradnih jezikov se uporablja torej samo na določenem omejenem območju, kjer živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, so na teh območjih občin dolžni s pripadniki teh skupnosti uradovati v njihovem jeziku.

Javno rabo slovenščine in rabo jezika italijanske in madžarske narodne skupnosti na območju Slovenije, kjer ti skupnosti živita, na podlagi Ustave ureja **Zakon o javni rabi slovenščine**⁷ (v nadaljevanju ZJRS). ZJRS ne ureja neposredno in celovito uporabe jezikov narodnih skupnosti, ampak to vprašanje prepušča področnim zakonom⁸. V 3. členu⁹ namreč določa, da se javna raba italijanščine ali madžarščine kot uradnih jezikov zagotavlja na način, kot ZJRS ureja javno rabo slovenščine in v skladu z določbami posameznih področnih zakonov.

Na podlagi ZJRS je Državni zbor Republike Slovenije julija 2013 sprejel **Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014-2018**.¹⁰

Ustavno določbo v zvezi z uradnim jezikom v Sloveniji nadalje organizacijski in postopkovni predpisi državnih organov posebej zakonsko urejajo ter določajo jezik poslovanja¹¹. Zakoni ponavljajo ustavno določbo o slovenščini kot uradnem jeziku na vsem teritoriju države in italijanščini oziroma madžarščini na območju, kjer živita avtohtoni narodni skupnosti oziroma dodatno razčlenjujejo in pojasnjujejo obseg in način uporabe uradnega jezika v poslovanju organov.

Tako je v skladu z Ustavo pravica narodnih skupnosti do rabe jezika v državni administraciji opredeljena v **Zakonu o državni upravi**¹², ki v drugem odstavku 4. člena¹³ določa, da na območjih

---

⁶ 11. člen Ustave Republike Slovenije (uradni jezik v Sloveniji) določa:

»Uradni jezik v Sloveniji je slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.«

⁷ Uradni list RS, št. 86/04 in 8/10.

⁸ Tako tudi po Odločbi Ustavnega sodišča številka: U-I-380/06-11, z dne 11. 9. 2008, objavljeni v Uradnem listu RS, št. 91/08.

⁹ 3. člen ZJRS (jezik narodnih skupnosti) določa:

»Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, se javna raba italijanščine ali madžarščine kot uradnih jezikov zagotavlja na način, kot ta zakon ureja javno rabo slovenščine in v skladu z določbami posameznih področnih zakonov.«

¹⁰ Uradni list RS, št. 62/13.

¹¹ Komentar Ustave RS, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002, str. 161.

¹² Uradni list RS, št. 113/05 - uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16.

¹³ 4. člen ZDU (uradni jezik v upravi) določa:

»(1) Uradni jezik v upravi je slovenščina.

(2) Na območjih občin, v katerih živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, je uradni jezik v upravi tudi italijanščina oziroma madžarščina. Na teh območjih uprava posluje tudi v jeziku narodne skupnosti. Če stranka v postopku uporablja jezik narodne skupnosti, uprava vodi postopek v jeziku narodne skupnosti in izdaja pravne in druge akte v postopku v slovenščini in v jeziku narodne skupnosti. Pred začetkom postopka mora organ seznaniti stranko s to pravico.

občin, v katerih živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, uprava posluje tudi v jeziku narodne skupnosti.

Nadalje **Zakon o splošnem upravnem postopku**¹⁴ (v nadaljevanju ZUP) v 62. členu¹⁵ med drugim določa, da na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, upravni postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma, če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom. Podrobneje določbe ZUP v zvezi z upravnim poslovanjem vsebinsko razčlenjuje **Uredba o upravnem poslovanju**¹⁶ (v nadaljevanju UUP). Tudi UUP na dvojezičnem območju zagotavlja enakovrednost uradnih jezikov pri upravnem poslovanju organov, ki izvršujejo upravno funkcijo, s čimer se zagotavlja izpolnjevanje ustavnopravnih obveznosti iz 5., 11. in 64. člena Ustave.

Zaradi varstva pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti do rabe svojega jezika tudi drugi **področni zakoni** (s področja kulture, izobraževanja, zdravstvene dejavnosti, lekarniške dejavnosti, kmetijstva, sodišč, tožilstva, policije, medijev itd.) izrecno določajo poslovanje s strankami tudi v jeziku narodnih skupnosti. Nekateri posebni zakoni, v skladu s katerimi morajo organi, javni zavodi, javne agencije, javni skladi, javni gospodarski zavodi ali druge osebe javnega prava poslovati tudi v jeziku narodnih skupnosti, sodijo v pristojnost posameznih resornih ministrstev in so navedeni v nadaljevanju.

Zakon o organiziranosti in delu v policiji¹⁷, ki ureja organizacijo, delovanje in vodenje policije, posebnosti delovno pravnih razmerij zaposlenih v policiji ter njihove pravice in obveznosti, določa, da je na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovanje policije dvojezično.¹⁸

---

(3) Kadar je upravni organ na prvi stopnji vodil postopek v italijanščini oziroma madžarščini, mora biti tudi drugostopni akt izdan v istem jeziku.«.

¹⁴ Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 47/09 Odl.US, 8/10 in 82/13.

¹⁵ 62. člen ZUP določa:

»(1) Upravni postopek se vodi v slovenskem jeziku. V tem jeziku se vlagajo vloge, pišejo odločbe, sklepi, zapisnik, uradni zaznamki in druga pisanja ter se opravljajo vsa dejanja v postopku.

(2) Na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik (v nadaljevanju: jezik narodne skupnosti), upravni postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma, če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom.

(3) Če so v postopku udeležene tudi stranke, ki niso zahtevale postopka v jeziku narodne skupnosti na način iz prejšnjega odstavka, postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti.

(4) Kadar organ na območjih lokalnih skupnosti, kjer je uradni jezik poleg slovenskega jezika tudi jezik narodne skupnosti, odloči brez poprejšnjega zaslišanja stranke, izda odločbo v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, ustno odločbo pa izda v jeziku, ki ga stranka razume.

(5) Pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti imajo v postopku pred organi izven območja, na katerem sta uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, pravico uporabljati svoj jezik.

(6) Če vloga ni vložena v uradnem jeziku, organ ravna tako, kot je predpisano za ravnanje za nepopolno oziroma pomanjkljivo vlogo.

(7) Stranke in drugi udeleženci postopka, ki ne znajo jezika, v katerem teče postopek ali ga ne more uporabljati zaradi invalidnosti, imajo pravico spremljati potek postopka po tolmaču. Organ jih je dolžan o tem poučiti.«.

¹⁶ Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18) v 5. členu (poslovanje v jezikih italijanske in madžarske narodne skupnosti) določa:

»Na območjih samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer sta poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, so sestavine dokumentov, žigi organa in obrazci tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.«.

¹⁷ Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16 in 77/17.

¹⁸ 80. člen ZODPol (dvojezično poslovanje policije na območjih občin, v katerih živita avtohtoni narodni skupnosti) določa:

Zakon o nalogah in pooblastilih policije¹⁹, ki ureja naloge in pooblastila policije, določa, da morajo za jezikovno sporazumevanje pri opravljanju policijskih nalog policisti upoštevati predpise o slovenščini kot uradnem jeziku ter o rabi italijanščine in madžarščine kot uradnih jezikov na območju občin, v katerih živi avtohtona italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.²⁰

Zakon o osebnem imenu²¹ v 5. členu določa, da se osebno ime pripadnika italijanske ali madžarske narodne skupnosti, vpiše v matični register v italijanski oziroma madžarski pisavi in obliki, če se pripadnik narodne skupnosti ne opredeli drugače.

Nabor črk in znakov za vpis podatkov v matični register določa **Pravilnik o izvrševanju zakona o matičnem registru**²², ki v 12. členu določa, da se osebna imena v matični register vpišejo v izvorni obliki, pri čemer se upošteva razpoložljiv nabor črk in znakov, ki zagotavlja zapis osebnih imen v italijanskem in madžarskem jeziku. Navedeno se kaže kot naravna zaokrožitev pravice pripadnikov narodnih skupnosti do rabe njihovega maternega jezika. Zapis osebnega imena v matičnem registru pa predstavlja osnovo za nadaljnjo uporabo uradne oblike osebnega imena, tako na identifikacijskih dokumentih, kot v uradnih potrilih in izpiskih ter v uradnih evidencah, ki uporabljajo podatke iz matičnega registra oziroma Centralnega registra prebivalstva.

Zakon o matičnem registru²³ v petem odstavku 23. člena določa tudi, da se na območjih, določenih z zakonom, kjer živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, izdajajo izpiski in potrdila iz matičnega registra v slovenščini in v jeziku narodne skupnosti.

Pravica do uporabe jezika narodnih skupnosti je zagotovljena tudi v **Zakonu o osebni izkaznici**²⁴, ki v 7. členu določa, da se obrazci osebnih izkaznic tiskajo v slovenščini in angleščini, na območjih, kjer avtohtono živijo skupaj s pripadniki slovenskega naroda tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske narodnosti, pa tudi v italijanščini oziroma madžarščini.

Z **Zakonom o potnih listinah**²⁵ je določeno, da se obrazci potnih listin tiskajo v slovenščini, angleščini in francoščini. Na območjih, določenih z zakonom, kjer avtohtono živijo skupaj s pripadniki slovenskega naroda tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske narodnosti, pa se obrazci potnih listin tiskajo tudi v italijanščini ali madžarščini (13. člen).

Z **Zakonom o evidenci volilne pravice**²⁶ je v 6. točki tretjega odstavka 27. člena izrecno napisano, da se volilni imeniki za volišča no območju, na katerem živijo skupaj s pripadniki slovenskega naroda

---

»(1) Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je poslovanje policije dvojezično. Delovna mesta, kjer je v skladu z zakonom o javnih uslužbencih potrebno znanje jezika narodnih skupnosti, in nivo znanja jezika narodnih skupnosti ob predhodnem soglasju narodnih skupnosti določi minister.

(2) Za delovna mesta iz prejšnjega odstavka policija zagotavlja usposabljanje za pridobitev znanja jezika narodnih skupnosti.«

¹⁹ Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17.

²⁰ 19. člen ZNPPol (sporazumevanje pri opravljanju policijskih nalog) določa:

»Za jezikovno sporazumevanje pri opravljanju policijskih nalog morajo policisti upoštevati predpise o slovenščini kot uradnem jeziku ter o rabi italijanščine in madžarščine kot uradnih jezikov na območju občin, v katerih živi avtohtona italijanska oziroma madžarska narodna skupnost. Pri ustnem sporazumevanju z osebami, ki ne znajo slovenščine, policisti lahko uporabljajo tudi drug jezik, ki ga oseba razume, sicer pa tolmača. Gluhi osebi pripada pravica do tolmača skladno z zakonom, ki ureja uporabo slovenskega znakovnega jezika.«

²¹ Uradni list RS, št. 20/06.

²² Uradni list RS, št. 40/05, 69/09 in 77/16.

²³ Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo.

²⁴ Uradni list RS, št. 35/11.

²⁵ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo.

²⁶ Uradni list RS, št. 98/13.

tudi pripadniki avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti, sestavijo poleg v slovenskem, tudi v italijanske oziroma madžarskem jeziku. Enako velja pravilo dvojezičnosti tudi za izdajo volilne karte, za državljan, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na območju, določenem z zakonom, kjer živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, kar določa drugi odstavek 37. člena navedenega zakona.

Zakon o knjižničarstvu²⁷, ki ureja javno službo na področju knjižnične dejavnosti, določa, da splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti komuniciranje v njihovem jeziku.²⁸

Zakon o pacientovih pravicah²⁹ v 19. členu določa način sporazumevanja. Pacient ima pravico, da zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z njim govorijo ali drugače komunicirajo v slovenskem jeziku ali v jeziku narodne skupnosti na območjih lokalnih skupnosti, kjer je poleg slovenskega jezika uradni jezik tudi italijanski oziroma madžarski jezik.³⁰

Zakon o zdravstveni dejavnosti³¹, ki ureja vsebino in opravljanje zdravstvene dejavnosti, določa, da izvajalci zdravstvene dejavnosti, vključeni v mrežo javne zdravstvene službe, zagotovijo, da se na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, bolniku zagotovi pravica do sporazumevanja z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci v italijanskem ali madžarskem jeziku na stopnji znanja iz drugega oziroma iz tretjega odstavka tega člena. Pravica iz prejšnjega stavka se bolniku lahko omogoči v najbližji bolnišnici, ki leži zunaj območja občin, v katerih živi avtohtona narodna skupnost, kadar na tem območju ni takšne ustanove.³²

---

²⁷ Uradni list RS, št. 87/01, 96/02-ZUJIK in 92/15.

²⁸ 25. člen ZKnj-1 (splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih) določa:

»(1) Splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti. Te knjižnice zagotavljajo pripadnikom teh skupnosti komuniciranje v njihovem jeziku.

(2) Splošne knjižnice iz prejšnjega odstavka pripravijo program dejavnosti v soglasju s predstavniki narodnih skupnosti.«

²⁹ Uradni list RS, št. 15/08 in 55/17.

³⁰ 19. člen ZPacP (način sporazumevanja) določa:

»Pacient ima pravico, da zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z njim govorijo ali drugače komunicirajo v slovenskem jeziku ali v jeziku narodne skupnosti na območjih lokalnih skupnosti, kjer je poleg slovenskega jezika uradni jezik tudi italijanski oziroma madžarski jezik.«

³¹ Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13 in 88/16 – ZdZPZD in 64/17.

³² 63. člen ZZDej določa:

»(1) Zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, uporablja slovenski jezik.

(2) Javni zdravstveni zavod, druga pravna ali fizična oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost, za posamezno delovno mesto določijo potrebno stopnjo znanja slovenskega jezika. Pri pripravi akta iz prejšnjega stavka upoštevajo:

- stopnje znanja po lestvici Skupnega evropskega jezikovnega okvira, pri čemer se kot najnižjo stopnjo znanja določi raven B2;
- zahtevnost delovnega mesta;
- pomembnost in pogostnost stikov z bolnikom;
- način dela.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se za diplomirano medicinsko sestro oziroma diplomiranega zdravstvenika (v nadaljnjem besedilu: diplomirana medicinska sestra), diplomirano babico oziroma diplomiranega babičarja (v nadaljnjem besedilu: diplomirana babica) in magistra oziroma magistro farmacije (v nadaljnjem besedilu: magister farmacije), ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, zahteva znanje slovenskega jezika na ravni C1 Skupnega evropskega jezikovnega okvira.

(4) Znanje slovenskega jezika iz drugega in tretjega odstavka tega člena se preverja pri izobraževalni ustanovi, ki je na podlagi zakona, ki ureja javno rabo slovenščine, pooblaščen za preverjanje in potrjevanje znanja slovenščine kot drugega oziroma

Zakon o zdravniški službi³³ v 11. členu določa, da zdravnik pri opravljanju zdravniške službe uporablja slovenski jezik, na dvojezičnem mešanem območju italijanske in madžarske narodne skupnosti pa uporablja tudi italijanski oziroma madžarski jezik.³⁴

Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist³⁵ glede opravljanja zdravniške službe določa, da mora oseba pred zaposlitvijo predložiti dokazilo o znanju slovenskega jezika, na območju občin, na katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi dokazilo o znanju italijanskega oziroma madžarskega jezika v skladu s stopnjo znanja jezika, ki ga za posamezna delovna mesta določi izvajalec zdravstvene dejavnosti.³⁶

V skladu z **Zakonom o lekarniški dejavnosti**³⁷ lekarno lahko vodi magister farmacije, ki poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja obvlada slovenski jezik, na dvojezičnih območjih pa tudi jezik narodnosti.³⁸

---

tujega jezika (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenca izobraževalna ustanova). Stroške preizkusa znanja slovenskega jezika krije zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec.

(5) Pri pripravi programa preverjanja znanja slovenskega jezika za zdravstvene delavce oziroma zdravstvene sodelavce, ki ga pripravi pooblaščenca izobraževalna ustanova, sodeluje ministrstvo, pristojno za zdravje, ali pristojna zbornica oziroma strokovno združenje, ki ima javno pooblastilo iz 87.c člena tega zakona.

(6) Znanje slovenskega jezika se dokazuje z dokazilom o zaključeni srednji šoli v slovenskem jeziku v Republiki Sloveniji ali s potrdilom pooblaščenca izobraževalne ustanove o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika.

(7) Dokazilo iz prejšnjega odstavka se predloži:

- ob prijavi na strokovni izpit;
- diplomirana medicinska sestra oziroma diplomirana babica, ki ima pridobljeno poklicno kvalifikacijo v skladu s petim odstavkom 64. člena tega zakona, ob zaposlitvi;
- zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec, ki je poklicno kvalifikacijo pridobil v drugi državi članici Evropske unije, državi Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarski konfederaciji, v postopku vpisa v register iz šestega odstavka 64. člena tega zakona pri ministrstvu, pristojnem za zdravje, ali pri zbornici oziroma strokovnem združenju, ki ima javno pooblastilo iz 87.c člena tega zakona.

(8) Izvajalci zdravstvene dejavnosti, vključeni v mrežo javne zdravstvene službe, zagotovijo, da se na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, bolniku zagotovi pravica do sporazumevanja z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci v italijanskem ali madžarskem jeziku na stopnji znanja iz drugega oziroma iz tretjega odstavka tega člena. Pravica iz prejšnjega stavka se bolniku lahko omogoči v najbližji bolnišnici, ki leži zunaj območja občin, v katerih živi avtohtona narodna skupnost, kadar na tem območju ni takšne ustanove.«

³³ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17 in 64/17 – ZZDej-K.

³⁴ 11. člen ZZdrS določa: »Zdravnik uporablja pri opravljanju zdravniške službe slovenski jezik, na dvojezičnem mešanem območju italijanske in madžarske narodne skupnosti pa uporablja tudi italijanski oziroma madžarski jezik.«

³⁵ Uradni list RS, št. 107/10 in 40/17 – ZZdrS-F.

³⁶ 29. člen ZPPKZ (jezik) določa:

»Kandidat oziroma vlagatelj, ki mu je bila izdana odločba o priznanju poklicne kvalifikacije zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist pred zaposlitvijo pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti, ki mu je dal ponudbo za delo, predloži dokazilo o znanju slovenskega jezika, na območju občin, na katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi dokazilo o znanju italijanskega oziroma madžarskega jezika v skladu s stopnjo znanja jezika, ki ga za posamezna delovna mesta določi izvajalec zdravstvene dejavnosti.«

³⁷ Uradni list RS, št. 85/16 in 77/17.

³⁸ Drugi odstavek 13. člena ZLD-1 določa:

»(2) Vodja lekarnje izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima pridobljen strokovni naslov magister farmacije oziroma mu je bila z odločbo priznana kvalifikacija magister farmacije v skladu s predpisi, ki urejajo postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij, če je pridobil poklicno kvalifikacijo v državi članici

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja³⁹ za zaposlene v vrtcu in šoli določa, da morajo imeti izobrazbo, določeno s sistemizacijo delovnih mest, obvladati morajo slovenski jezik, v vrtcih oziroma šolah na narodno mešanih območjih, ki se ustanovijo za dvojezično vzgojo in izobraževanje, pa tudi jezik narodne skupnosti.⁴⁰

Zakon o vrtcih⁴¹ določa, da se na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodne skupnosti in so opredeljena kot narodnostno mešana območja, v skladu s posebnim zakonom v vrtcih, v katerih poteka vzgojno delo v slovenskem jeziku, otroci seznanjajo z italijanskim jezikom, v vrtcih, v katerih poteka vzgojno delo v italijanskem jeziku, pa s slovenskim jezikom. Na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in madžarske narodne skupnosti in so opredeljena kot narodno mešana območja, poteka vzgojno delo v skladu s posebnim zakonom dvojezično, v slovenskem in madžarskem jeziku⁴².

Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije ali je končal primerljivo izobraževanje v drugih državah, vrednoteno v skladu s predpisi, ki urejajo vrednotenje in priznavanje izobraževanja,

- ima v skladu s predpisi, ki urejajo standarde o stopnji potrebnega znanja slovenskega jezika na področju zdravstva, visoko stopnjo znanja slovenskega jezika, na območjih občin, na katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi jezika narodne skupnosti,
- ima z izvajalcem lekarniške dejavnosti sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas,
- ima licenco,
- ima najmanj pet let delovnih izkušenj na področju lekarniške dejavnosti,
- ni v delovnem ali pogodbenem razmerju pri pravnih ali fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost izdelovanja zdravil ali dejavnost prometa na debelo z zdravili, nima lastniškega deleža ali lastništva z možnostjo vpliva pri proizvajalcu zdravil oziroma pri delodajalcu, ki je s temi osebami povezana družba v skladu s predpisi, ki urejajo gospodarske družbe,
- da oseba ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev.«

³⁹ Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj.

⁴⁰ 92. člen ZOFVI (zaposleni v vrtcu in šoli) določa:

»(1) Vzgojno-izobraževalno in drugo strokovno delo v javnem vrtcu oziroma šoli opravljajo vzgojitelji, pomočniki vzgojiteljev, učitelji, predavatelji višjih šol, svetovalni delavci, knjižničarji in drugi strokovni delavci, ki z njimi sodelujejo pri izvajanju strokovnih nalog, potrebnih za nemoteno delovanje vrtca oziroma šole (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavci).

(2) Strokovni delavci izvajajo vzgojno-izobraževalno delo v skladu z zakonom in javno veljavnimi programi tako, da zagotavljajo objektivnost, kritičnost in pluralnost ter so pri tem strokovno avtonomni.

(3) Strokovni delavci morajo obvladati slovenski knjižni jezik, imeti ustrezno izobrazbo, določeno s tem zakonom in drugimi predpisi, ter opravljen strokovni izpit v skladu s tem zakonom.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka mojstrom, ki izobražujejo vajence, ni potrebno opravljati strokovnega izpita v skladu s tem zakonom.

(5) Znanje slovenskega knjižnega jezika se preverja pri strokovnem izpitu. Pri učiteljih, ki niso diplomirali na slovenskih univerzah, se znanje slovenskega knjižnega jezika preverja ob prvi namestitvi.

(6) Izobrazbo za strokovne delavce, v primerih, ko to določa zakon, pa tudi stopnjo izobrazbe, določi minister, potem, ko si je pridobil mnenje pristojnega strokovnega sveta. Ustrezne delovne izkušnje ter kriterije za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje šole določi Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje.

(7) V vrtcih oziroma šolah na narodno mešanih območjih, ki se ustanovijo za dvojezično vzgojo in izobraževanje in za vzgojo in izobraževanje v jeziku narodne skupnosti, morajo imeti strokovni delavci izobrazbo, določeno s tem zakonom in drugimi predpisi, opravljen strokovni izpit ter izpolnjevati druge pogoje v skladu s posebnimi predpisi.

(8) Strokovna, administrativna, tehnična in druga dela opravljajo delavci, določeni s sistemizacijo delovnih mest.

(9) Delavci iz prejšnjega odstavka morajo imeti izobrazbo, določeno s sistemizacijo delovnih mest, obvladati morajo slovenski jezik, v vrtcih oziroma šolah na narodno mešanih območjih, ki se ustanovijo za dvojezično vzgojo in izobraževanje, pa tudi jezik narodne skupnosti.«

⁴¹ Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17.

⁴² 5. člen ZVrt (jezik) določa:

V skladu z **Zakonom o osnovnih šolah**⁴³ je učni jezik v osnovnih šolah v jeziku narodne skupnosti italijanski, v dvojezičnih osnovnih šolah pa slovenski in madžarski.⁴⁴

Tudi **Zakon o gimnazijah**⁴⁵ določa, da je učni jezik v gimnazijah v jeziku narodne skupnosti italijanski, v dvojezičnih gimnazijah pa slovenski in madžarski.⁴⁶

Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju⁴⁷ določa, da je učni jezik v poklicnih in strokovnih šolah v jeziku narodne skupnosti italijanski, v dvojezičnih poklicnih in strokovnih šolah pa slovenski in madžarski.⁴⁸

»(1) Vzgojno delo v vrtcih poteka v slovenskem jeziku.

(2) Na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodne skupnosti in so opredeljena kot narodnostno mešana območja, se v skladu s posebnim zakonom v vrtcih, v katerih poteka vzgojno delo v slovenskem jeziku, otroci seznanjajo z italijanskim jezikom, v vrtcih, v katerih poteka vzgojno delo v italijanskem jeziku, pa s slovenskim jezikom.

(3) Na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in madžarske narodne skupnosti in so opredeljena kot narodno mešana območja, poteka vzgojno delo v skladu s posebnim zakonom dvojezično, v slovenskem in madžarskem jeziku.«

⁴³ Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K.

⁴⁴ 6. člen ZOsn (učni jezik) določa:

»(1) Učni jezik v osnovni šoli je slovenski.

(2) Učni jezik v osnovnih šolah v jeziku narodne skupnosti je italijanski, v dvojezičnih osnovnih šolah pa slovenski in madžarski.

(3) V osnovnih šolah na območjih, kjer prebivajo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodne skupnosti in so opredeljena kot narodno mešana območja, se učenci v šolah s slovenskim učnim jezikom obvezno učijo italijanski jezik, učenci v šolah z italijanskim učnim jezikom pa obvezno slovenski jezik.«

⁴⁵ Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/17 in 6/18 – ZIO-1.

⁴⁶ 8. člen ZGim (učni jezik) določa:

»(1) Učni jezik v gimnazijah je slovenski.

(2) Učni jezik v gimnazijah v jeziku narodne skupnosti je italijanski, v dvojezičnih gimnazijah pa slovenski in madžarski.

(3) Na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodne skupnosti, in so opredeljena kot narodno mešana območja, se dijaki v gimnazijah s slovenskim učnim jezikom učijo italijanski jezik, dijaki v gimnazijah z italijanskim učnim jezikom pa slovenski jezik.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena se v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo, v tujem jeziku izvaja del izobraževalnega programa, pri katerem sodeluje priznani tuji strokovnjak ali gostujoči učitelj (v nadaljnjem besedilu: gostujoči učitelj), ali zaradi mednarodnih izmenjav. Če gostujoči učitelj izvaja vzgojno-izobraževalno delo samostojno, to ne sme biti daljše od tretjine predvidenih ur predmeta. V tem primeru mora šola zagotoviti, da dijaki obvladajo tudi slovensko strokovno besedišče, slovenščina kot učni jezik pa se mora uporabljati pri ocenjevanju.

(5) Program priprav na mednarodno maturo se lahko izvaja v tujem jeziku.

(6) Izobraževalni program gimnazije lahko šola za tujce izvaja v tujem jeziku. Šola mora zagotoviti možnost izbire slovenščine kot učnega predmeta.«

⁴⁷ Uradni list RS, št. 79/06 in 68/17.

⁴⁸ 6. člen ZPSI-1 (učni jezik) določa:

»(1) Učni jezik v poklicnem oziroma strokovnem izobraževanju je slovenski.

(2) Učni jezik v poklicnih in strokovnih šolah v jeziku narodne skupnosti je italijanski, v dvojezičnih poklicnih in strokovnih šolah pa slovenski in madžarski.

(3) Na območjih, kjer živijo pripadniki oziroma pripadnice (v nadaljnjem besedilu: pripadnik) slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodne skupnosti, in so opredeljena kot narodno mešana območja, se dijaki oziroma dijakinje (v nadaljnjem besedilu: dijak) v poklicnih in strokovnih šolah s slovenskim učnim jezikom učijo italijanski jezik, dijaki v poklicnih in strokovnih šolah z italijanskim učnim jezikom pa slovenski jezik.

(4) V soglasju z ministrom oziroma ministrico (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojnim za šolstvo, se del izobraževalnega programa, pri katerem sodeluje priznan tuji strokovnjak oziroma strokovnjakinja (v nadaljnjem besedilu: strokovnjak) ali zaradi mednarodnih izmenjav, lahko izvaja v tujem jeziku. Praviloma sodeluje tuji strokovnjak pri teoretičnem pouku kot drugi učitelj, v primeru, da izvaja vzgojno-izobraževalno delo samostojno, pa obseg tega ne sme presegati tretjine predvidenega predmeta ali

Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja⁴⁹ med drugim določa, da v dvojezičnih vrtcih in šolah opravljajo vzgojno-izobraževalno delo strokovni delavci, ki obvladajo oba učna jezika.⁵⁰

Zakon o živinoreji⁵¹ za fizične osebe, ki izvajajo naloge javne službe po tem zakonu in opravljajo svoje delo v neposrednem stiku z uporabniki storitev javne službe določa, da morajo obvladati in uporabljati slovenski jezik, na območjih, kjer živi italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi jezik narodne skupnosti.⁵²

Zakon o kmetijstvu⁵³ v zvezi z izvajanjem nalog javne službe na področju kmetijstva določa, da mora oseba, ki opravlja strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe v neposrednem stiku z uporabniki

---

modula. V tem primeru mora šola zagotoviti, da dijaki obvladajo tudi slovensko strokovno besedišče, slovenščina kot učni jezik pa se mora uporabljati pri ocenjevanju.«.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 35/01, 102/07-ZOsn-F in 11/18.

⁵⁰ ZPIMVI-A (uporabljati se začne 1. septembra 2018) določa:

»14. člen

(posebni pogoji)

(1) V vrtcih in šolah z italijanskim učnim jezikom opravljajo vzgojno-izobraževalno delo strokovni delavci, ki obvladajo italijanski jezik kot učni jezik.

(2) Določba prejšnjega odstavka ne velja za učitelje, ki poučujejo slovenski jezik.

(3) V dvojezičnih vrtcih in šolah opravljajo vzgojno-izobraževalno delo strokovni delavci, ki obvladajo oba učna jezika. Dvojezični vrtec oziroma dvojezična šola mora pri zaposlovanju skrbeti za sorazmerno zastopanost strokovnih delavcev iz vrst slovenskega naroda in madžarske narodne skupnosti.

(4) Če se na razpis za prosto delovno mesto strokovnega delavca v dvojezičnem vrtcu ali šoli prijavi več kandidatov, ki izpolnjujejo vse predpisane pogoje za zasedbo delovnega mesta in izkazujejo primerljive reference, ima prednost pri izbiri praviloma kandidat, ki izkazuje znanje madžarskega jezika na višji ravni.

15. člen

(znanje učnega jezika)

(1) Strokovni delavec obvlada italijanski jezik kot učni jezik, če:

– je končal osnovno ali srednjo šolo z italijanskim učnim jezikom in pridobil predpisano izobrazbo v italijanskem jeziku ali

– je končal osnovno in srednjo šolo z italijanskim učnim jezikom.

(2) Strokovni delavec, ki ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka, obvlada italijanski jezik kot učni jezik tudi, če ima v skladu s 15.č členom tega zakona opravljen preizkus znanja italijanskega jezika na ravni C1, kot jo določa Skupni evropski jezikovni okvir Sveta Evrope (v nadaljnjem besedilu: SEJO).«.

⁵¹ Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15.

⁵² 101. člen ZŽiv (izvajalci strokovnih nalog) določa:

»(1) Fizične osebe, ki izvajajo strokovne naloge po tem zakonu (kontrolorji, selekcionerji, nadkontrolorji, ocenjevalci domačih živali in podobno), morajo imeti znanja s področja živinoreje in opraviti preizkus znanja.

(2) Fizične osebe, ki opravljajo najzahtevnejše strokovne naloge iz tega zakona (vodenje izvajanja rejskih programov, napovedovanje plemenskih vrednosti domačih živali, postopki testiranja), morajo imeti univerzitetno izobrazbo zootehniške ali druge podobne smeri in opraviti preizkus znanja.

(3) Fizične osebe iz prvega in drugega odstavka tega člena imajo pravico in dolžnost, da se stalno strokovno izpopolnjujejo in opravljajo preverjanja znanja vsakih pet let. Programe in izvajalce programov strokovnega izpopolnjevanja potrdi minister. Pravne osebe, ki opravljajo preizkuse znanja oziroma preverjanja znanja, morajo voditi evidenco oseb, ki so opravile takšne preizkuse oziroma preverjanja.

(4) Fizične osebe, ki izvajajo naloge javne službe po tem zakonu in opravljajo svoje delo v neposrednem stiku z uporabniki storitev javne službe, morajo obvladati in uporabljati slovenski jezik, na območjih, kjer živi italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi jezik narodne skupnosti.

(5) Minister predpiše obvezne vsebine in najmanjši obseg strokovnega izpopolnjevanja ter postopek in način preizkusov in preverjanja znanja po tem členu.«.

⁵³ Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18.

storitev javne službe, obvladati in uporabljati slovenski jezik, na dvojezičnih območjih pa tudi jezik narodnosti.⁵⁴

Zakon o sodiščih⁵⁵ v zvezi s poslovanjem sodišč določa, da na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, sodišča poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če stranka, ki živi na tem območju, uporablja italijanski oziroma madžarski jezik. Kadar sodišče višje stopnje odloča o pravnih sredstvih v zadevah, v katerih je sodišče nižje stopnje vodilo postopek tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, izda odločbo tudi v prevodu v italijanski oziroma madžarski jezik.⁵⁶

Predmetno določbo Zakona o sodiščih konkretizira tudi **Sodni red**⁵⁷, v katerem je v 61. členu zapisano, da morajo sodišča na območjih občin, v katerih živita avtohtoni italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovati tudi v jeziku narodne skupnosti, če stranka, ki živi na tem območju, uporablja italijanski ali madžarski jezik. Izpostaviti pa velja tudi določbo 69. člena Sodnega reda, ki določa, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, skrbi za izobraževanje sodnikov in sodnega osebja za vodenje dvojezičnih postopkov. Dvojezični postopek namreč lahko vodi le sodnik ali strokovni sodelavec, ki ima v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov ustrezne smeri iz italijanskega ali madžarskega jezika ali je končal enakovredno izobraževanje v tujini ali je pridobil javno veljavno listino za višjo raven znanja italijanskega ali madžarskega jezika na podlagi javno veljavnega izobraževalnega programa ali če je vpisan v seznam stalnih sodnih tolmačev za enega od obeh jezikov. Na sodiščih, kjer ni sodnikov, ki bi aktivno obvladali italijanski oziroma madžarski jezik, se dvojezični postopki vodijo s pomočjo sodnega tolmača. Za sodno osebje, ki sodeluje pri dvojezičnih postopkih, zadostuje, da je sodna oseba pridobila javno veljavno listino za osnovno raven znanja italijanskega ali madžarskega jezika na podlagi javno veljavnega izobraževalnega programa.

---

⁵⁴ 121. člen Zkme-1 (osebe, ki izvajajo naloge javne službe) določa:

»(1) Strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe na področju kmetijstva lahko opravljajo le osebe, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, so strokovno usposobljene za opravljanje dela na določenem delovnem mestu in izpolnjujejo druge pogoje, določene s predpisi.

(2) V izvajanje storitev javne službe na področju kmetijstva je lahko vključen pripravnik. Pripravnik je oseba, ki prvič sklene delovno razmerje, ki ustreza njegovi smeri in stopnji strokovne izobrazbe ter se usposablja za samostojno delo. Pripravnik se sprejme v delovno razmerje za določen čas trajanja pripravniške dobe.

(3) Podrobnejše pogoje glede strokovne izobrazbe in drugih zahtev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko opravlja strokovno delo pri izvajanju javne službe na področju kmetijstva, predpiše minister.

(4) Oseba, ki opravlja strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe v neposrednem stiku z uporabniki storitev javne službe, mora obvladati in uporabljati slovenski jezik, na dvojezičnih območjih pa tudi jezik narodnosti.

(5) Osebi, ki pri opravljanju strokovnega dela v okviru izvajanja storitev javne službe pride v stik z okuženo živaljo, rastlino ali drugimi predmeti, s katerimi se lahko prenese kužno obolenje ali zastrupitev, se prizna morebitna okužba s to boleznijo za poklicno obolenje, če gre za dokazano trajno obolenje zaradi stika s to živaljo, rastlino ali drugimi predmeti.«.

⁵⁵ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15 in 23/17 – ZSSve.

⁵⁶ 5. člen ZS določa:

»(1) Sodišča poslujejo v slovenskem jeziku.

(2) Na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, sodišča poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če stranka, ki živi na tem območju, uporablja italijanski oziroma madžarski jezik.

(3) Kadar sodišče višje stopnje odloča o pravnih sredstvih v zadevah, v katerih je sodišče nižje stopnje vodilo postopek tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, izda odločbo tudi v prevodu v italijanski oziroma madžarski jezik.

(4) Če sodišče višje stopnje pri odločanju po prejšnjem odstavku opravi obravnavo ali sejo senata, na kateri so navzoče stranke, uporablja določbe drugega odstavka tega člena.

(5) Stroške, povezane z uporabo jezika pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti pred sodišči, krije Republika Slovenija.«.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 87/16.

Rabo jezika narodnih skupnosti je mogoče najti tudi v **Zakonu o notariatu**⁵⁸, ki v 13. členu določa, da se na območjih, kjer sta uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina, sestavlja notarske listine v madžarskem in italijanskem jeziku, če stranka uporablja katerega od omenjenih jezikov.

Zakon o državnem tožilstvu⁵⁹ določa, da na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, poslujejo državna tožilstva tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če stranka, ki živi na tem območju, uporablja ta jezik.⁶⁰ Za imenovanje državnega tožilca, ki bo opravljal državnotožilsko službo na mestu, za katero je skladno z odredbo o številu mest državnih tožilcev v razpisu določeno znanje italijanskega oziroma madžarskega jezika, se poleg ostalih pogojev določi tudi pogoj višje ravni znanja tega jezika.⁶¹ Pri državnih tožilstvih, ki poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, se posebej predvidi ustrezno število mest državnotožilskega osebja, ki izkazuje višjo raven znanja teh jezikov.⁶² Pri državnih tožilstvih, ki poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, se posebej določi število mest državnih tožilcev in nazive, v katerih se na teh državnih tožilstvih opravlja državnotožilska služba, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja teh

---

⁵⁸ Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08 in 91/13.

⁵⁹ Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15 in 23/17 – ZSSve.

⁶⁰ 15. člen ZDT-1 (jezik poslovanja) določa:

»(1) Državna tožilstva poslujejo v slovenskem jeziku.

(2) Na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, poslujejo državna tožilstva tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če stranka, ki živi na tem območju, uporablja ta jezik.

(3) Stroški, povezani z uporabo jezika pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti pri poslovanju državnih tožilstev, se izplačajo iz sredstev za delo državnega tožilstva.«.

⁶¹ 23. člen ZDT-1 (splošni in posebni pogoji) določa:

»(1) Za državnega tožilca je lahko imenovan, kdor izpolnjuje splošne pogoje za izvolitev v sodniško funkcijo po zakonu, ki ureja sodniško službo (v nadaljnjem besedilu: splošni pogoji), ter posebne pogoje za imenovanje na državnotožilsko mesto, ki jih določa ta zakon.

(2) Za imenovanje državnega tožilca, ki bo opravljal državnotožilsko službo na mestu, za katero je skladno z odredbo o številu mest državnih tožilcev v razpisu določeno znanje italijanskega oziroma madžarskega jezika, se poleg pogojev iz prejšnjega odstavka določi tudi pogoj višje ravni znanja tega jezika.«.

⁶² 136. člen ZDT-1 (državnotožilsko osebje) določa:

»(1) Državnotožilsko osebje so generalni direktor, direktorji, strokovni sodelavci, pripravniki in drugi javni uslužbenci državnega tožilstva.

(2) Število in vrste delovnih mest državnotožilskega osebja za posamezno državno tožilstvo se določijo v skladu s predpisi, ki urejajo kadrovske načrte za pravosodne organe.

(3) Pri državnih tožilstvih, ki poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, se posebej predvidi ustrezno število mest državnotožilskega osebja, ki izkazuje višjo raven znanja teh jezikov.

(4) Državnotožilsko osebje mora med stavko opravljati vsa dela in naloge, ki zagotavljajo nemoteno delovanje državnega tožilstva v zadevah, ki so po naravi stvari prednostne, nujne, hitre, vezane na zakonske ali drugačne roke oziroma na delo drugih organov ter druge naloge, s katerimi se preprečuje nastanek škode za postopke, v katerih deluje ali sodeluje državno tožilstvo.

(5) V okviru izobraževalnih programov morajo vsi javni uslužbenci državnega tožilstva v enem letu po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi pred komisijo Centra za izobraževanje v pravosodju (izpitna komisija) opraviti izpit iz poznavanja določil Državnotožilskega reda. Opravljanje izpita je za javne uslužbence državnega tožilstva brezplačno. Izpitno komisijo sestavljata dva predstavnika ministrstva in en državni tožilec.

(6) Če javni uslužbenec izpita ne opravi uspešno tudi pri ponovnem preizkusu v nadaljnjih treh mesecih, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za delovno mesto, ki ga zaseda.

(7) Center za izobraževanje v pravosodju zaradi zagotavljanja izvedbe izpitov, spremljanja stanja glede izvajanja izpitov in izdajanja ustreznih potrdil obdeluje podatke o kandidatih oziroma kandidatkah za opravljanje izpita ter o opravljenih izpiti v zbirki osebnih podatkov, ki vsebuje: osebno ime kandidata oziroma kandidatke, datum in kraj rojstva, stalno oziroma začasno prebivališče, čas vložitve prijave k izpitu, podatek o uspešno ali neuspešno opravljenem izpitu.

(8) Minister s podzakonskim aktom predpiše program in način opravljanja izpita iz poznavanja določil Državnotožilskega reda.«.

jezikov.⁶³ Kandidati za poravnalce morajo izkazati visoko raven aktivnega znanja slovenščine, na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi višjo raven znanja jezika narodne skupnosti.⁶⁴

Zakon o državnem odvetništvu⁶⁵ določa, da se na določenih delovnih mestih pri državnem odvetništvu zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega ali madžarskega jezika po evropski jezikovni lestvici⁶⁶.

Določbe o rabi jezika italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti vsebuje tudi procesna zakonodaja. Tako **Zakon o kazenskem postopku**⁶⁷ določa, da če je pri sodišču v skladu z ustavo v uradni rabi tudi jezik italijanske ali madžarske narodne skupnosti, lahko na način, določen z zakonom, kazenski postopek teče tudi v jeziku te narodne skupnosti. Prav tako lahko pripadniki teh narodnih skupnosti podajajo vloge v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če je pri sodišču jezik te narodne

---

⁶³ 141. člen ZDT-1 (število mest) določa:

»(1) Število mest državnih tožilcev in nazive, v katerih se pri posameznih državnih tožilstvih opravlja državnotožilska služba, določi minister z odredbo na predlog generalnega državnega tožilca v soglasju z Vlado Republike Slovenije, po predhodnem mnenju Državnotožilskega sveta.

(2) V odredbi iz prejšnjega odstavka se pri državnih tožilstvih, ki poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, posebej določi število mest državnih tožilcev in nazive, v katerih se na teh državnih tožilstvih opravlja državnotožilska služba, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja teh jezikov.

(3) Odredba se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

⁶⁴ 208. člen ZDT-1 (pogoji za imenovanje) določa:

»(1) Kandidat za poravnalca mora izpolnjevati te pogoje:

1. da je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora ter izkaže visoko raven aktivnega znanja slovenščine, na območjih, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi višjo raven znanja jezika narodne skupnosti;
2. da je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. da ima v Republiki Sloveniji zaključeno najmanj visokošolsko izobraževanje prve stopnje ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja;
4. da poda izjavo, da bo v primeru imenovanja zagotovil opremo in prostore, ki bodo potrebni in primerni za opravljanje poravnavanja;
5. da je osebnostno primeren za opravljanje poravnavanja;
6. da je ob prijavi dopolnil 30 let.

(2) Za opravljanje poravnavanja ni osebnostno primeren tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da poravnavanja ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot poravnalec ne bo varoval ugleda instituta poravnavanja in nepristranskosti, ali ki je bil obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je moralno nevreden opravljati poravnavanje.

(3) Poravnalci se morajo strokovno izpopolnjevati v okviru izobraževalnih dejavnosti, ki jih organizira Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje.«.

⁶⁵ Uradni list RS, št. 23/17.

⁶⁶ 44. člen ZDOdv na primer določa:

»(1) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri državnem odvetništvu, v katerem so v skladu z notranjo organizacijo določena delovna mesta, potrebna za izvajanje nalog državnega odvetništva, sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra.

(2) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določa:

– sistemizacijo uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest, s katero so določeni opisi nalog na posameznih delovnih mestih ter

– pogoje za zasedbo delovnih mest in strukturo vseh uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest po organizacijskih enotah.

(3) Pri zunanjih oddelkih državnega odvetništva, ki poslujejo tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku, se posebej določi število mest višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega ali madžarskega jezika po evropski jezikovni lestvici.«.

⁶⁷ Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154.

skupnosti v uradni rabi. Sodišče, pri katerem je v uradni rabi tudi italijanski oziroma madžarski jezik, vroča vabila tudi v tem jeziku, če se postopek vodi v obeh uradnih jezikih, pa v obeh jezikih vroča tudi odločbe in druga pisanja. **Zakon o pravnem postopku**⁶⁸ omogoča, da stranke in drugi udeleženci v postopku vlagajo sodišču tožbe, pritožbe in druge vloge v slovenskem jeziku ali v jeziku narodne skupnosti, ki je pri sodišču v uradni rabi. Ob navedenem velja poudariti, da se stroški, povezani z uporabo jezika pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti pred sodišči, krijejo iz proračuna.

Zakon o medijih⁶⁹ določa, da je odgovorni urednik lahko oseba, ki ima izkaz o aktivnem znanju italijanskega oziroma madžarskega jezika, v primeru ko gre za medij madžarske ali italijanske narodne skupnosti.⁷⁰

Zakon o varstvu potrošnikov⁷¹ določa, da mora podjetje s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku, na območjih kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost pa tudi v jeziku narodne skupnosti.⁷²

Skladno z določili Zakona o varstvu potrošnikov in **Pravilnikom o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost**⁷³ mora podjetje na območjih, kjer avtohtono živita italijanska in

---

⁶⁸ Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17.

⁶⁹ Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16 in 39/16.

⁷⁰ 19. člen Zmed določa:

»(1) Odgovorni urednik je lahko oseba, ki:

– ima izkaz o aktivnem znanju slovenskega jezika, če ni državljan Republike Slovenije;

– ima izkaz o aktivnem znanju italijanskega oziroma madžarskega jezika, v primeru ko gre za medij madžarske ali italijanske narodne skupnosti;

– je poslovno sposobna;

– ji ni izrečena prepoved opravljanja poklica, dejavnosti ali javnega nastopanja.

(2) Določbi prve in druge alineje prejšnjega odstavka ne veljata, če se programske vsebine razširjajo v tujem jeziku v skladu s prvim odstavkom 5. člena tega zakona.

(3) Odgovorni urednik ne more biti oseba, ki po ustavi ali zakonu uživa imuniteto.«.

⁷¹ Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15 in 55/17 – ZKoiT.

⁷² 2. člen ZVPot določa:

»(1) Podjetje mora s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku, na območjih kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost pa tudi v jeziku narodne skupnosti. Pri tem mora v pisnih sporočilih uporabljati celotno ime svoje firme in sedež. Pri označevanju izdelkov mora potrošniku v slovenskem jeziku posredovati potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti izdelka. Pri tem lahko uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike.

(2) Podjetje lahko v pisnih sporočilih, ki niso namenjena individualno določenemu potrošniku, uporablja tudi skrajšano firmo, če je s skrajšano firmo vpisano v register, in kraj, kjer posluje, ali naslov spletnih strani, če je iz njih nedvoumno razvidna identifikacija podjetja.

(3) Poleg podatkov iz prejšnjih dveh odstavkov je dolžan ponudnik storitev informacijske družbe omogočiti tudi enostaven, neposreden in stalen dostop do:

– svojih podatkov, vključno s svojim elektronskim naslovom,

– podatkov o vpisu v register oziroma drugo javno evidenco z navedbo registra oziroma evidence in številke vpisa,

– naziva pristojnega državnega organa, zbornice ali druge nadzorne organizacije, če za svojo dejavnost potrebuje posebno dovoljenje,

– naziva poklicne zbornice oziroma združenja, poklicnega naziva in države, v kateri je bil ta podeljen, ter napotil na veljavna poklicna pravila te države in načinov dostopa do njih, če gre za poklic oziroma dejavnost, za katera so predpisani posebni pogoji ali obvezno združevanje v zbornice ali podobna združenja,

– podatkov o obveznosti plačila davka na dodano vrednost in s tem povezanih predpisanih podatkov.«.

⁷³ Uradni list RS, št. 78/08.

madžarska narodna skupnost s potrošniki uporabljati poleg slovenskega tudi jezik narodne skupnosti le v naslednjih procesih poslovanja:

- pri podajanju osnovnih informacij glede značilnosti, prodajnih pogojev, namembnosti, sestave in uporabe izdelka ali storitve;
- v cenikih, če so predpisani s posebnim zakonom;
- v obvestilih o obratovalnih časih.

Zakon o sistemu jamstva za vloge⁷⁴ v tretjem odstavku 11. člena določa, da banka zagotovi objavo informacij o sistemu jamstva za vloge, v katerega je vključena banka oziroma njene podružnice v tretjih državah, vključno z višino in obsegom jamstva, ki ga zagotavlja sistem jamstva za vloge, opredelitvijo vlog, ki niso upravičene do jamstva, rokom za izplačilo kritja zajamčene vloge, valuto izplačila in kontaktnimi podatki sistema jamstva za vloge v slovenskem jeziku, na območjih kjer živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku⁷⁵.

3 ZNANJE JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI KOT POSEBNI POGOJ ZA ZASEDBO DELOVNEGA MESTA

Zakon o javnih uslužbencih (v nadaljevanju ZJU) v 17. členu vsebuje določbo glede znanja jezika narodne skupnosti kot posebnega pogoja za zasedbo delovnega mesta, in sicer se člen glasi:

»17. člen (posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta)

Za delovna mesta javnih uslužbencev, ki morajo na podlagi zakona kot uradni jezik uporabljati tudi jezik narodne skupnosti, se kot pogoj določi tudi znanje tega jezika.«

---

⁷⁴ Uradni list RS, št. 27/16.

⁷⁵ 11. člen ZSJV, ki ureja redno obveščanje vlagateljev, določa:

»(1) Banka zagotovi informacije o sistemu jamstva za vloge, v katerega je vključena banka oziroma njene podružnice v tretjih državah, vključno z višino in obsegom jamstva, ki ga zagotavlja sistem jamstva za vloge, opredelitvijo vlog, ki niso upravičene do jamstva, rokom za izplačilo kritja zajamčene vloge, valuto izplačila in kontaktnimi podatki sistema jamstva za vloge. Podrobnejšo vsebino informacij o sistemu jamstva za vloge predpiše Banka Slovenije.

(2) Banka zagotovi informacije iz prejšnjega odstavka z objavo na svoji spletni strani in z objavo na vidnem mestu v vseh prostorih, v katerih posluje s strankami.

(3) Banka zagotovi objavo informacij iz prvega odstavka tega člena v slovenskem jeziku, na območjih, kjer živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku. Če je banka ustanovila podružnico v drugi državi članici ali tretji državi, se v zvezi s poslovanjem podružnice banke informacije objavijo tudi v uradnem jeziku te države.

(4) Če sta se banka in vlagatelj ob sklenitvi pogodbe dogovorila o uporabi določenega jezika, banka ne glede na prejšnji odstavek zagotovi vlagatelju informacije iz prvega odstavka tega člena v jeziku, za katerega sta se dogovorili stranki.

(5) Banka poleg javne objave informacij iz prvega odstavka tega člena zagotovi navedene informacije tudi vlagatelju pred sklenitvijo pogodbe o vlogi, vlagatelj pa v obliki, ki je dogovorjena za sklepanje pogodbe potrdi, da je seznanjen z njimi. Če vlagatelj zahteva, mu jih banka zagotovi v pisni obliki.

(6) Banka vlagatelju zagotovi informacije iz prvega odstavka tega člena vsaj enkrat letno. Redni izpisek o stanju terjatve vlagatelja do banke, ki ga banka pošlje vlagatelju v okviru rednega poslovanja, vključuje tudi informacijo, ali je zadevna terjatev upravičena do jamstva v okviru sistema jamstva za vloge, in tudi sklic na spletno stran, kjer so dostopne informacije iz prvega odstavka tega člena.«

Glede na to, da ta določba sodi v splošni oziroma prvi del ZJU, ki velja za vse javne uslužbenke javnega sektorja⁷⁶, navedeno predstavlja splošno obvezo, da se v vseh primerih, kjer je zaradi varstva pravic narodnih skupnosti na podlagi področnih zakonov določeno poslovanje s strankami tudi v jeziku narodnih skupnosti, to odrazi tudi v pogojih za zasedbo delovnega mesta⁷⁷.

ZJU nadalje v 21. členu določa, da se pri vsakem delovnem mestu v sistemizaciji določijo najmanj opis nalog in pogoji za zasedbo delovnega mesta.

Akt o sistemizaciji delovnih mest je akt delodajalca, ki v okviru notranje organizacije glede na vrsto in obseg ter zahtevnost nalog določa delovna mesta, ki so potrebna za izvajanje nalog. Upošteva veljavne pravne podlage uslužbenske zakonodaje ter upošteva področne predpise (zakone in podzakonske akte) predstojnik pripravi akt o sistemizaciji delovnih mest, v katerem glede na vsebino, zahtevnost in obseg nalog s svojega delovnega področja določi konkretna delovna mesta in pogoje za zasedbo teh delovnih mest.

Tudi **Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih**⁷⁸ v 46. členu, ki ureja vsebino sistemizacije delovnih mest, določa, da se pri posameznih delovnih mestih v sistemizaciji navede opis nalog in pogoje za opravljanje dela na konkretnem delovnem mestu.⁷⁹

---

⁷⁶ 17. člen ZJU spada v prvi del tega zakona, ki velja za celotni javni sektor. Javni sektor na podlagi drugega odstavka 1. člena ZJU sestavljajo državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti.

⁷⁷ Komentar zakonov s področja uprave, Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti, Ljubljana, 2004, str. 89.

⁷⁸ Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17 in 41/17.

⁷⁹ 46. člen Uredbe (vsebina sistemizacije delovnih mest) določa:

»(1) V sistemizaciji delovnih mest se določi število in vrsto uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest po organizacijskih enotah, vključno z delovnimi mesti za določen čas in delovnimi mesti pripravnikov. Če je v isti organizacijski enoti več enakih delovnih mest, se v sistemizaciji delovnih mest navede število teh delovnih mest.

(2) Pri posameznih delovnih mestih se v sistemizaciji navede:

- opis nalog v skladu s 44. členom te uredbe,
- pogoje za opravljanje dela na delovnem mestu,
- tarifni razred, plačno skupino in podskupino ter plačni razred delovnega mesta oziroma naziva in dodatke k osnovni plači,
- ali se delo opravlja s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa,
- morebitne posebnosti glede razporeditve delovnega časa,
- katerih nalog skladno s predpisi ne smejo opravljati ženske in mladina,
- katere naloge lahko opravljajo invalidi,
- oznaka skupine, v katero spada delovno mesto glede na oceno tveganja skladno z zakonom, ki ureja varstvo in zdravje pri delu,
- morebitna posebna pooblastila,
- morebitno dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje,
- pooblastilo za dostop do tajnih podatkov,
- po potrebi druge posebnosti delovnega mesta.

(3) Če gre za uradniško delovno mesto ali položaj, se v sistemizaciji delovnih mest določi tudi nazive, v katerih se lahko skladno s predpisi opravlja delo na tem delovnem mestu.

(4) Pogoji za opravljanje dela na uradniškem delovnem mestu, plačni in drugi elementi, ki so odvisni od naziva, v katerem se naloge na delovnem mestu opravljajo, se določijo ob nazivih, v katerih se lahko opravljajo naloge na delovnem mestu

(5) Pri posameznem položaju se v sistemizaciji navede tudi opis vodstvenih nalog.«.

Pravno podlago za določanje znanja jezika narodne skupnosti kot posebnega pogoja v sistemizaciji delovnih mest v državni upravi daje tudi **Zakon o državni upravi**. Določba drugega odstavka 4. člena zakona namreč določa, da je na območjih občin, v katerih živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, uradni jezik v upravi tudi italijanščina oziroma madžarščina. Na teh območjih uprava posluje tudi v jeziku narodne skupnosti. Če stranka v postopku uporablja jezik narodne skupnosti, uprava vodi postopek v jeziku narodne skupnosti in izdaja pravne in druge akte v postopku v slovenščini in v jeziku narodne skupnosti. Pred začetkom postopka mora organ seznaniti stranko s to pravico.

Upoštevati je potrebno tudi **Zakon o splošnem upravnem postopku**, ki v 62. členu določa, da na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, upravni postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma, če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom. Kadar je upravni organ na prvi stopnji vodil postopek v italijanščini oziroma madžarščini, mora biti tudi drugostopenjski akt izdan v istem jeziku. Na dvojezičnem območju se tako zagotavlja enakovrednost uradnih jezikov pri upravnem poslovanju organov, ki izvršujejo upravno funkcijo, s čimer se zagotavlja izpolnjevanje ustavnopravnih obveznosti iz 5., 11. in 64. člena Ustave. Upravni organi in nosilci javnih pooblastil na dvojezičnem območju uporabljajo dokumente, na katerih so osnovne sestavine napisane v italijanskem ali madžarskem jeziku, uporabljajo dvojezične žige in strankam zagotavljajo dvojezične obrazce.

Upoštevaje vse navedene predpise se znanje jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti kot posebni pogoj torej določi v sistemizaciji delovnih mest. Pri delovnih mestih v državnih organih, upravah samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencijah, javnih skladih, javnih zavodih, javnih gospodarskih zavodih in drugih osebah javnega prava, ki morajo skladno s posebnimi zakoni poslovati tudi v jeziku narodne skupnosti, je treba kot posebni pogoj za zasedbo delovnih mest javnih uslužbencev, ki bodo zagotavljali tako poslovanje, določiti znanje jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti.

Ker je v aktu o sistemizaciji delovnih mest kot posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta, pri tistem posameznem delovnem mestu, kjer je to zaradi nalog na delovnem mestu potrebno, zahtevano znanje italijanskega ali madžarskega jezika, je le z izpolnjevanjem posebnega pogoja znanja jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti na takšnem delovnem mestu mogoče opravljati pričakovano delo skladno z zahtevami delovnega procesa.

4 ZAHTEVANA RAVEN ZNANJA JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI

Zahtevano raven znanja jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti pri posameznih delovnih mestih javnih uslužbencev predpisujejo že sami področni predpisi (npr.: Sodni red, Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja, itd.) ali pa določajo, da delovna mesta in zahtevano raven znanja jezika narodne skupnosti določi predstojnik organa oziroma poslovodni ali drugi pristojni organ subjekta javnega sektorja (npr.: Zakon o organiziranosti in delu v policiji, Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, itd.).

Predstojnik organa oziroma poslovodni ali drugi pristojni organ subjekta javnega sektorja torej določi posebni pogoj pri posameznem delovnem mestu v sistemizaciji bodisi upošteva izrecno določbo področnega zakona o zahtevani ravni znanja jezika narodne skupnosti bodisi glede na področni zakon in vsebino nalog posameznega delovnega mesta sam določi, kakšna raven znanja jezika narodne skupnosti je za opravljanje nalog na posameznem delovnem mestu potrebna.

Pri določanju ravni znanja jezika narodne skupnosti je treba upoštevati publikacijo Sveta Evrope »Common European Framework of Reference for Languages« – Skupni evropski referenčni okvir⁸⁰. V tej publikaciji so zbrane in objavljene lestvice z opisi ravni znanja. Teh je 6, razvrščajo pa se: A1 in A2 – osnovni uporabnik, B1 in B2 – samostojni in neodvisni uporabnik ter C1 in C2 – usposobljeni uporabnik ali uporabnik na ravni jezikovnega mojstrstva.

Izobraževalni programi za odrasle v Republiki Sloveniji so glede znanja tujih jezikov pripravljene na dveh ravneh zahtevnosti: **osnovni in višji**. Ti izobraževalni programi opredeljujejo, da znanje tujega jezika na osnovni ravni ustreza A2 ravni, znanje na višji ravni pa ravni B2.

Upoštevaje evropsko jezikovno lestvico znanje tujega jezika **na osnovni ravni** (A2) pomeni, da kandidat:

- razume povedi in pogosto besedišče, ki se nanaša na najbolj temeljne stvari (npr. osnovni osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev);
- sposoben je preprostega vsakdanjega sporazumevanja, pri katerem gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh;
- s preprostimi izrazi zna opisati svoje poreklo in izobrazbo, neposredno življenjsko okolje in stvari, ki se nanašajo na trenutne potrebe.

Znanje tujega jezika **na višji ravni** (B2) pomeni, da kandidat:

- razume poglobitve misli zahtevnih besedil, ne glede na to, ali obravnavajo stvarno ali abstraktno tematiko;
- razume tudi strokovne razprave s svojega strokovnega področja;
- izraža se dovolj spontano in tekoče, da se lahko v vsakdanjih stikih sporazumeva z naravnimi govorniki brez prehudega napora za obe strani sogovornikov;
- zna oblikovati jasna in natančna besedila v zvezi s široko paleto tem in
- pojasniti svoje pogled na določeno vprašanje, kar vključuje tudi razlago prednosti in slabosti različnih možnosti.

Ustrezna določitev zahtevane ravni znanja jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti je pomembna tudi zaradi dejstva, ker javnim uslužbencem na takih delovnih mestih v skladu s peto alinejo prvega odstavka 23. člena in v skladu z 28. členom Zakona o sistemu plač v javnem sektorju pripada dodatek za dvojezičnost.

5 PREVERJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJA ZNANJA JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI

Glede na to, da je s skladu z ZJU znanje jezika italijanske ali madžarske narodne skupnosti določen kot posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta, mora javni uslužbenec predhodno izkazati izpolnjevanje tega pogoja. Navedeno pomeni, da morajo javni uslužbenci imeti potrebno znanje jezika narodne skupnosti že pred nastopom dela na delovnem mestu oziroma da je znanje jezika narodne skupnosti pogoj, ki ga morajo javni uslužbenci izpolnjevati pred sklenitvijo delovnega razmerja v organu.

---

⁸⁰ Gradivo, objavljeno na spletni strani Ministrstva za javno upravo:

http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/SOUS/mnenja/potrdila_tuj_jezik.pdf;

http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/SOUS/mnenja/lestvica_tuj_jezik.pdf;

http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/SOUS/mnenja/zgibanka_tuji_jeziki.pdf.

V skladu z ZJU javni uslužbenec mora izkazati izpolnjevanje pogojev pred sklenitvijo delovnega razmerja. ZJU in na njegovi podlagi izdani podzakonski predpisi načinov preverjanja izpolnjevanja pogoja znanja jezika narodne skupnosti posebej ne določajo, ampak je to prepuščeno odločitvi in prosti presoji predstojniku organa. Predstojnik je tisti, ki mora določiti način preverjanja, s katerim se ugotovi, ali javni uslužbenec izpolnjuje pogoje za konkretno delovno mesto, na katerem se zahteva znanje jezika narodne skupnosti.

Preverjanje izpolnjevanja tega pogoja je v skladu z drugim odstavkom 61. člena ZJU možno na podlagi presoje predložene dokumentacije oziroma na podlagi pisnega preizkusa, ustnega preizkusa, ki ga opravi oseba, ki je kvalificirana za presojo znanja jezika narodne skupnosti (profesor italijanskega ali madžarskega jezika, sodni tolmač za navedena jezika ali prevajalec), ali kako drugače.

Na podlagi predložene dokumentacije je izpolnjevanje tega pogoja možno presojati na način, da se:

1. za osnovno raven znanja jezika narodne skupnosti na primer lahko šteje, če je kandidat:
  - pridobil javno veljavno listino za osnovno raven znanja italijanskega ali madžarskega jezika na podlagi javno veljavnega izobraževalnega programa;
  - pridobil potrdilo o jezikovnem usposabljanju pri ustrezni organizaciji za osnovno raven znanja italijanskega ali madžarskega jezika, ki ustreza nivoju znanja A2;
  - zaključil osnovnošolsko obveznost na dvojezični osnovni šoli;
  - končal srednjo šolo, kjer je bil eden od jezikov tudi italijanski ali madžarski, pri čemer oseba predhodno ni končala dvojezične osnovne šole;
  - opravil izpit iz italijanskega ali madžarskega jezika na dodiplomskem ali podiplomskem študiju.

2. za višjo raven znanja jezika narodne skupnosti na primer lahko šteje, če je kandidat:
  - pridobil javno veljavno listino za višjo raven znanja italijanskega ali madžarskega jezika na podlagi javno veljavnega izobraževalnega programa;
  - zaključil osnovnošolsko obveznost na dvojezični osnovni šoli in končal srednjo šolo, kjer je bil eden od jezikov tudi italijanski ali madžarski;
  - končal srednjo šolo, kjer je bil eden od jezikov tudi italijanski ali madžarski, pri čemer oseba predhodno ni končala dvojezične osnovne šole, in opravil izpit na dodiplomskem ali podiplomskem študiju iz enega izmed teh jezikov;
  - zaključil dodiplomski študij enega izmed jezikov narodne skupnosti;
  - opravil šolanje v drugi državi, kjer je eden izmed jezikov narodne skupnosti materni jezik.

6 DODATEK ZA DVOJEZIČNOST

Dodatki so del plače javnega uslužbenca za posebne pogoje, nevarnost in obremenitve, ki niso upoštevane pri vrednotenju zahtevnosti delovnega mesta, naziva ali funkcije. Vrste dodatkov, med katere spada tudi dodatek za dvojezičnost, določa **Zakon o sistemu plač v javnem sektorju** (v nadaljevanju ZSPJS).

Javnim uslužbencem, ki delajo na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, kjer je italijanski ali madžarski jezik tudi uradni jezik, in če je znanje jezika narodne skupnosti pogoj za opravljanje dela, na podlagi ZSPJS pripada dodatek za dvojezičnost, in sicer druga alineja drugega odstavka 28. člena ZSPJS določa dodatek v višini od 3 do 6 %.

Višino dodatka v skladu s tretjim odstavkom 28. člena ZSPJS določi predstojnik, in sicer na osnovi zahtevane stopnje znanja jezika narodne skupnosti ter dejanske uporabe tega jezika pri opravljanju dela. V zvezi s tretjim odstavkom 28. člena ZSPJS morata biti kumulativno izpolnjena dva pogoja: zahtevana raven znanja jezika narodne skupnosti in dejanska uporaba tega jezika pri opravljanju dela.

Določitev zahtevane ravni znanja jezika narodne skupnosti je odvisna od vrste oziroma vsebine in zahtevnosti vsebine ter obsega nalog, ki jih mora javni uslužbenec na konkretnem delovnem mestu. Jezik narodne skupnosti javni uslužbenci na primer lahko uporabljajo v upravnih, inšpekcijskih, nadzorstvenih, prekrškovnih postopkih in tudi v drugih postopkih: kadrovskih postopkih, v javnih naročanjih, v glavni pisarni, pri nudenju splošnih informacij idr.

Na podlagi ZSPJS pa je pri določitvi višine dodatka za dvojezičnost poleg zahtevane ravni znanja jezika narodne skupnosti potrebno izhajati tudi iz dejanske uporabe tega jezika pri opravljanju dela oziroma od tega, koliko naj bi javni uslužbenec glede na naravo dela pri izvajanju nalog dejansko moral uporabljati jezik narodne skupnosti. Pri tem je potrebno upoštevati in razlikovati javne uslužbence, ki na primer pretežni del svojega delovnega časa ustno ali pisno komunicirajo s strankami in bi tako glede na naravo dela morali pričakovano uporabljati jezik narodne skupnosti v večji meri (na primer: izdaja različnih potrdil, prijave prebivališča, vozniška dovoljenja, matične zadeve, splošne informacije idr.), in javne uslužbence, pri katerih iz narave dela izhaja potreba po le občasni uporabi jezika narodne skupnosti (kadrovski postopki idr.). V zvezi z višino dodatka je v tem delu, torej v delu, ki se nanaša na dejansko uporabo jezika narodne skupnosti pri opravljanju dela, možno opraviti presojo na primer na način, da se:

- za delovna mesta, na katerih javni uslužbenci pri opravljanju dela uporabljajo jezik narodne skupnosti pretežni del delovnega časa (več kot 70 % delovnega časa), lahko določi višja raven znanja jezika narodne skupnosti in dodatek v višini 6 %,
- za delovna mesta, na katerih javni uslužbenci pri opravljanju dela uporabljajo jezik narodne skupnosti manjši del delovnega časa oziroma občasno, pa se lahko določi osnovna raven znanja jezika narodne skupnosti in dodatek v višini 3 %,
- za delovna mesta, na katerih javni uslužbenci pri opravljanju dela ne uporabljajo jezika narodne skupnosti (niti pisno niti ustno ne komunicirajo s strankami), se v sistemizaciji delovnih mest znanje jezika narodne skupnosti ne določi kot pogoj za zasedbo delovnega mesta, prav tako ne dodatek.

Določbe ZJU in ZSPJS ter ostale predpise je torej treba razumeti tako, da se znanje jezika narodne skupnosti lahko določi kot posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta, nivo potrebnega znanja jezika narodne skupnosti (osnovna ali višja raven) pa se določi glede na vsebino, vrsto in obseg nalog, ki jih mora javni uslužbenec na delovnem mestu opravljati. In le če je znanje jezika narodne skupnosti na podlagi področnih zakonov v sistemizaciji delovnih mest določeno kot posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta, potem so javni uslužbenci upravičeni do dodatka za dvojezičnost. Višina dodatka za dvojezičnost je odvisna od vsebine dela in konkretnih nalog javnega uslužbenca na delovnem mestu ter tudi od dejanske uporabe jezika narodne skupnosti na osnovni ali višji ravni znanja jezika, ne pa od samega znanja jezika narodne skupnosti, ki ga javni uslužbenec ima. Znanje jezika narodne skupnosti je kot že zgoraj navedeno posebni pogoj za zasedbo delovnega mesta.

Dodatki se izplačujejo v višini določeni z zakonom, uredbo vlade ali kolektivno pogodbo za javni sektor. Pravice porabe za dodatek za dvojezičnost je dolžan vsak uporabnik proračuna zagotavljati znotraj lastnega finančnega načrta.

Zakon o financiranju občin⁸¹ v 20. členu med drugim določa, da podrobnejše namene porabe in merila za izračun višine sredstev, ki pripadajo iz državnega proračuna posameznim občinam, v katerih živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, za sofinanciranje dvojezičnosti in uresničevanje ustavnih pravic avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti določi vlada z uredbo.

Uredba o določitvi podrobnejših namenov porabe in meril za izračun višine sredstev, ki pripadajo posameznim občinam oziroma občinskim samoupravnim narodnim skupnostim⁸² tako v 3. členu podrobneje določa namen porabe sredstev, in sicer občinska uprava in organi občine v okviru izvedbe dvojezičnega poslovanja uporabljajo dodeljena sredstva tudi za stroške dodatka za dvojezičnost za zaposlene.

Merila za določitev obsega sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje dvojezičnosti in uresničevanja ustavnih pravic avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti pa določa 7. člen navedene uredbe. Le ta določa, da se pri določitvi obsega sredstev iz državnega proračuna med drugim upoštevajo stroški dodatka za dvojezičnost za zaposlene v občinski upravi in njenih organih na delovnih mestih, na katerih je kot poseben pogoj za zasedbo delovnega mesta določeno tudi znanje jezika narodne skupnosti.

6.1 Tretji odstavek 16. člena ZJU

V zvezi z določitvijo dodatka za dvojezičnost je treba upoštevati tudi, da za zaposlene v javnem sektorju veljajo določene posebnosti zaradi narave dela, ki jih opravljajo. S svojim delom javni uslužbenci uresničujejo javni interes in za njihovo delo se porabljajo javna sredstva. Za javna sredstva pa velja pravilo, da se lahko uporabljajo samo za namene, določene v predpisih. Zato so omejitve avtonomije pogodbenih strank, javnega uslužbenca in delodajalca v javnem sektorju večje kot v zasebnem.

Tretji odstavek 16. člena ZJU iz prvega dela tega zakona, ki ureja način določanja pravic in obveznosti javnih uslužbencev ter velja za celotni javni sektor, tako določa:

»(3) Delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva.«

V zvezi s tretjim odstavkom 16. člena ZJU morata biti kumulativno izpolnjena dva pogoja: določitev pravic, ki presega določene pravice v zakonu ali podzakonskem predpisu ali kolektivni pogodbi in obremenitev javnih sredstev. Delodajalec javnemu uslužbencu v pogodbi o zaposlitvi ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva.

ZJU nadalje v 92. členu⁸³ določa, da v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti predstojnik (kot oseba, ki izvršuje pravice in dolžnosti delodajalca) ne sme sprejeti odločitve, ki bi zagotavljala javnemu

⁸¹ Uradni list RS, št. 123/06, 57/08, 36/11, 14/15 – ZUUJFO, 71/17 in 21/18 – popr.

⁸² Uradni list RS, št. 33/18.

⁸³ 92. člen ZJU (določanje pravic in obveznosti) določa:

»(1) Pravice in obveznosti javnih uslužbencev so določene s predpisi s področja delovnega prava in kolektivnimi pogodbami, če zakon ne določa drugače.

(2) Predstojnik ne sme sprejeti odločitve, ki bi zagotavljala javnemu uslužbencu manjše ali večje pravice oziroma manj ali bolj ugodne pogoje dela, kot so določeni z akti iz prvega odstavka tega člena.«

uslužbencu manjše ali večje pravice oziroma manj ali bolj ugodne pogoje dela, kot so določeni s predpisi s področja delovnega prava in kolektivnimi pogodbami.

Pravilo, da delodajalec delavca ne sme postavljati v slabši položaj, kot ga zagotavljajo zakon in kolektivne pogodbe, izhaja iz splošnega delovnega prava. Pravilo, da delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati večjih pravic, kot so določene v predpisih in kolektivnih pogodbah, pa je posebnost uslužbenskega prava.